
PRESENTACIÓ

“Nunca podrás mojar tu pie en el río en que ayer lo mojaste”. José Hierro.

“Los dioses nos dan muchas sorpresas. Lo esperado no se cumple y para lo inesperado un dios abre la puerta”. Eurípides.

Cada any el CES ha presentat la Memòria sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears; aquest en fa quatre i és el final del mandat. El punt i apart -o punt i seguit-, de la trajectòria d'una institució jove a qui encara li manca enfortir els seus teixits, consolidar el pensament, per fer-se present i viva en la societat balear. Són molts els vents que, durant el mandat, l'han bandejada i segueix estant aquí, entre nosaltres, per guanyar-se l'espai que li pertany com a institució de pensament col·lectiu i de proposta apassionada cap el futur.

El document que us presentam és el resultat de l'esforç de molta de gent: de professionals i de tècnics, que han aportat el saber, la documentació i l'anàlisi de la situació econòmica i social de la nostra comunitat. La gràcia de la nostra obra, és que s'ha fet en un debat permanent i continuat amb la societat representada pels agents socials i econòmics que componen el CES. En un debat amb aquells que, per la nostra Constitució, representen els interessos col·lectius de la major part de la societat civil organitzada. Una societat que pensa, i que ho fa, no de manera gratuïta i pròpia, sinó per mandat de les mateixes lleis que ens consoliden i identifiquen com a poble i com a col·lectivitat.

Cada any quan hem acabat de presentar la nostra Memòria, a mitjan desembre, abans de Nadal, començam a debatre què hem de fer per millorar la de l'any vinent, quines creiem que han estat les mancances o els encerts, els punts dèbils i els forts, que s'han de tenir en compte. Perquè sabem que el riu segueix i no podem esperar mullar-nos en la mateixa aigua. Per això cada any introduïm novetats i variacions que ens apropen a allò que pretenem.

Aquest any, veureu que algunes de les sèries estadístiques són més completes que l'any passat però, per la seva major extensió, no són reproduïdes en les pàgines d'aquest llibre, sinó al CD-card que l'acompanya. Hem considerat que era important, per la millora del nostre treball, intentar recollir totes les dades i les anàlisis que permetessin crear un pensament col·lectiu útil per a tothom. Això no obstant, entenem que aquesta major càrrega d'informació estadística no havia d'incrementar l'extensió física de la nostra publicació, la qual és de gran interès per al conjunt de la gent que la necessita pels seus estudis i referències, com una obra completa de consulta i de punt de partida.

Aquest treball no es fa com una anàlisi de conjuntura, d'avui per a demà, sinó que és el resultat d'un pensament col·lectiu assumit per una societat que n'és la protagonista, que observa la seva realitat i que la lliura als altres ciutadans com a referència pròxima, clara i segura.

L'any passat vam tenir la satisfacció que el nostre llibre fora demandat per moltes persones -estudiosos, ciutadans i organitzacions de tots els camps-, de manera que, als pocs dies de presentar-se en públic, ens quedàrem sense poder satisfer cap més petició. Aquest any hem editat el doble d'exemplars que l'any passat. D'altra banda rebérem un

nombre important de peticions procedents de la nostra comunitat i de persones de fora de les Illes Balears, que tenen dificultats amb la comprensió de la nostra llengua. Per això, enguany hem inclòs al CD-card una traducció castellana del text del llibre; no dels quadres i gràfics, perquè ens seria molt costós de fer.

Trobareu també que el capítol II, Mercat de Treball i Seguretat Social, ha vist augmentada l'extensió i el detall; creiem que així contribuïm a completar la visió de la nostra realitat social cada vegada més complexa. A la vegada facilitam, d'una banda, la tasca de tots aquells que necessiten tenir al seu abast una visió de tots els elements sociolaborals que influeixen en el moment de prendre decisions i d'altra, ajudam a reflectir pensaments que afecten a la realitat quotidiana de la nostra societat.

Al llarg d'aquests quatre anys hem desenvolupat aspectes puntuals de la nostra Memòria. El primer treball d'aquest tipus tractà el tema dels indicadors de qualitat al treball (IQT), mitjançant un estudi independent que publicarem al seu moment i que ens serveix perquè, cada any, hi aboquem els resultats actualitzats. Altres temes com són el de la negociació col·lectiva, l'explotació de l'enquesta de serveis per a les illes Balears -amb la magnífica col·laboració de l'INE-, la recopilació de les normes socials, la competitivitat del sector turístic, i d'altres, han servit per realitzar estudis monogràfics detallats i, a la vegada, han permès poder transferir al nostre treball la riquesa de les dades usades i l'interès de les pròpies conclusions.

Amb aquest escrit vull palesar com anam, dia a dia, construint aquest llibre que teniu a les mans. Vegeu que no és l'obra d'uns pocs, sinó el treball i el pensament d'un seguit de persones i organitzacions que hi aporten el millor que tenen. Es tracta d'una obra col·lectiva, amb les virtuts i els defectes. Però us puc assegurar que és el resultat de l'esforç màxim de consens i el producte de la voluntat d'arribar a la màxima possibilitat d'allò que es pot dir en comú per persones i organitzacions que tenen distintes sensibilitats.

El que teniu a les mans és el resultat de quatre anys de treball, d'una institució que naixia nua i amb moltes d'esperances. Els déus ens han donat moltes sorpreses, contemplau aquests quatre anys sobrevinguts i ho veureu clar, han estat moltes les portes que els déus han obert a l'inesperat..., i n'hem sabut fer front, amb serenitat i situant-nos en el que creiem que n'era el nostre paper. No hem cridat contra els déus -passió inútil-, hem sabut transformar l'inesperat en oportunitat i hem volgut consolidar el nostre paper. Ara som al final del mandat amb totes les veles intactes amb la barca navegant; aquest llibre n'és la prova.

No hem arribat a la tranquil·litat del port definitiu, som ben conscients que anam a prop de la vorera, servant la nostra funció de manera útil, a una societat balear que ha d'avançar i banyar-se el peus en aigües de rius que desconeix. El CES l'ajudarà a fer el camí, siguin qui siguin els seus mariners.

És obligat per acabar, donar les gràcies a tots i tothom qui apareix esmentat al llibre, i a tots els qui l'han fet possible, una vegada més, des del seu anonim. A tots, gràcies.

Francesc Obrador Moratinos
President.

Palma de Mallorca 7 de novembre de 2005.

COMISSIONS DE TREBALL DEL CONSELL ECONÒMIC I SOCIAL QUE HAN PARTICIPAT EN LA MEMÒRIA DEL CES 2004 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS

COMISSIÓ DE TREBALL D'ECONOMIA, DESENVOLUPAMENT REGIONAL I MEDI AMBIENT

TITULARS

- José Oliver Mari (GRUP I, CAEB)
- Vicenç Tur Tur* (GRUP I, CAEB)
- Fernando Galán Guerrero (GRUP II, CCOO)
- Juan Herranz Bonet (GRUP II, UGT)
- Josep I. Aguiló Fuster (GRUP III, UIB)
- Esteve Bardolet Jané (GRUP III, Govern)

SUPLENTS

- Miquel Vidal Fullana (GRUP I, CAEB)
- Juan Matamalas Picó (GRUP I, CAEB)
- Rafael Borràs Enseñat (GRUP II, CCOO)
- Cecilio Serrano Montero (GRUP II, UGT)
- Margalida Payeras Llodrà (GRUP III, UIB)
- Gabriel Company Bauzá (GRUP III, Agrari)

*President

Reunions celebrades els dies 5 i el 12 de setembre per aprovar la proposta del capítol I: Panorama econòmic, de la Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears.

COMISSIÓ DE TREBALL D'OCUPACIÓ I RELACIONS LABORALS

TITULARS

- Isabel Guitart Feliubadaló (GRUP I, CAEB)
- Manuel Gómez López (GRUP I, CAEB)
- Fernando Galan Guerrero (GRUP II, CCOO)
- Manuel Pelarda Ferrando* (GRUP II, UGT)
- Bartomeu Planells Planells (GRUP III, CIEF)
- Jerònia Bonafé Ramis (GRUP III, Econ. Social)

SUPLENTS

- Ana Reguero Rodríguez (GRUP I, CAEB)
- Miquel Perelló Quart (GRUP I, CAEB)
- Baltasar Piñeiro Picó (GRUP II, CCOO)
- Juan Herranz Bonet (GRUP II, UGT)
- Javier Tejero Isla (GRUP III, CIME)
- Jeroni Albertí Picornell (GRUP III, CIM)

*President

Reunió celebrada el dia 8 de setembre per aprovar la proposta del capítol II: Mercat de treball i seguretat social, de la Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears.

COMISSIÓ DE TREBALL D'ÀREA SOCIAL

TITULARS

- Antonio Vilella Paredes (GRUP I, CAEB)
- Antoni Pons Ribes (GRUP I, CAEB)
- Eva Cerdeiriña Outerial (GRUP II, CCOO)
- Maitte Silva Sánchez (GRUP II, UGT)
- Margalida Bordoy Seguí (GRUP III, A. Cons.)
- Antoni Fuster Zanoguera* (GRUP III, E. Locals)

SUPLENTS

- Alfonso Ribas Prats (GRUP I, CAEB)
- Nicolás Ripoll Vallori (GRUP I, CAEB)
- Jualia Sánchez Moreno (GRUP II, CCOO)
- Juan Herranz Bonet (GRUP II, UGT)
- Margalida Bordoy Seguí (GRUP III, A. Cons.)
- Miquel Alenyà Fuster (GRUP III, Govern)

*President

Reunions celebrades els dies 3 d'agost, el 7 i el 14 de setembre per aprovar la proposta del capítol III: Qualitat de vida i protecció social, de la Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears.

COMISSIÓ DE TREBALL DE LA MEMÒRIA DEL CES 2004 SOBRE L'ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS

- Josep Ignasi Aguiló Fuster*	(GRUP III, UIB)	- Isabel Guitart Feliubadaló	(GRUP I, CAEB)
- Miquel Vidal Fullana	(GRUP I, CAEB)	- Juan Herranz Bonet	(GRUP II, UGT)
- Fernando Galán Guerrero	(GRUP II, CCOO)	- Esteban Bardolet Jané	(GRUP III, Govern)

*President

- IGUALMENT, HI PARTICIPEN:

- Vicenç Tur Tur (GRUP I, CAEB i president de la Comissió de Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient)
- Manuel Pelarda Ferrando (GRUP II, UGT i president de la Comissió de Treball d'Ocupació i Relacions Laborals)
- Antoni Fuster Zanoguera (GRUP III, entitats locals i president de la Comissió de Treball d'Àrea Social)

Reunions celebrades els dies 20 de desembre de 2004, i, els dies 28 de gener, 11 de febrer, 23 de setembre, i, el 5 d'octubre de 2005 per aprovar els índexs, col·laboradors i textos definitius de la Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears.

El plenari del CES de dia 5 d'octubre de 2005 va aprovar la Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears.

ÍNDEX DELS TÈCNICS I COORDINADORS DE LA MEMÒRIA DEL CES 2004 SOBRE L' ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS

DIRECCIÓ I SERVEIS TÈCNICS

Ferran Navinés Badal
Assessor econòmic del CES

SECRETARIA GENERAL

Pere Aguiló Crespi
Secretari general del CES

SERVEIS TÈCNICS DEL CES

SERVEIS ECONÒMICS

Ferran Navinés Badal

SERVEIS JURÍDICS

Núria Garcia Canals
Maria Teresa Codina Vidal

BECARIS

Maria Immaculada Castañer Bover
Araceli Garcia Ros

ÍNDEX DE COORDINADORS DE LA MEMÒRIA DEL CES 2004 SOBRE L' ECONOMIA, EL TREBALL I LA SOCIETAT DE LES ILLES BALEARS*

Pere Aguiló Crespi	Mercat de treball i Seguretat Social. Capítol II.	Onofre Martorell Cunill Micaela Rosselló Miralles	Transport i comunicacions. Capítol I.10
Pere Albertí Huguet	Economia social i solidària. Capítol III.8	Jaume Orfila Timoner Juan Pérez Artigues Rafael Romero Ferrer	Salut i serveis sanitaris. Capítol III.3
Lluís Ballester Brague	Necessitats i serveis socials. Les organitzacions associatives. Capítol III.9	Maria del Carme Orte Socias	Educació. Capítol III.4
Pedro J. Barceló Obrador Ladislao Roig Bustos	Justícia i arbitratge. Capítol III.7	Margalida Payeras Llodrà Lluís Moyà Bareche	Institucions financeres. Capítol I.11
Antoni Barceló Veny Catalina Barceló Horrach	Construcció. Habitatge. Capítol I.7. Capítol III.6	Llorenç Pou Garcías	Benestar econòmic i distribució de la renda. Capítol III.1
Esteve Bardolet Jané Vicenç Tur Tur	Turisme. Capítol I.8	José Antonio Roselló Rausell	El finançament autonòmic. Col·laboració al capítol I.12
M ^a Antònia Carbonero Silvia Carretero Quevedo	Demografia i llar. Capítol III.2	Pere Salvà Tomàs	El sector primari. Capítol I.5
Joan Carrió i Vidal	Comerç. Capítol I.9	Bàrbara Terrasa Pont	Societat del coneixement i de la informació. Capítol I.14
Javier Franconetti Manchado	Indústria. Capítol I.6	Lluís Vallcaneras Nebot	Medi ambient. Capítol I.13
Joan B. Llorens Beltrán de Heredia	Administracions públiques i finançament. Capítol I. 12.1.2, 12.1.3 i 12.1.4		

* Nota: els apartats de la Memòria que no figuren en aquest índex han estat elaborats pels Serveis Tècnics del CES.

ÍNDEX GENERAL

CAPÍTOL I. PANORAMA ECONÒMIC	1
1. PANORAMA INTERNACIONAL	3
1.1. L'evolució econòmica del comerç internacional	3
1.2. Els Estats Units	8
1.3. La Unió Europea	10
1.4. El Japó	12
1.5. La resta del món	13
2. UNIÓ EUROPEA	15
2.1. Introducció	15
2.2. Previsions econòmiques	16
2.3. La política econòmica i monetària	20
2.3.1. La revisió intermèdia de l'estratègia de Lisboa	20
2.3.2. La reforma del pacte d'estabilitat i creixement	23
2.3.3. Anàlisi de la política monetària i de l'evolució de l'euro	23
2.4. Les polítiques actives d'ocupació, de diàleg social i de protecció social	24
2.4.1. Les polítiques actives d'ocupació	24
2.4.2. El diàleg social	25
2.4.3. La protecció social	26
2.5. Les perspectives financeres 2007-2013 i la política regional	8
3. ECONOMIA ESPANYOLA	31
3.1. Evolució econòmica	31
3.2. Els sectors productius	32
3.2.1. El sector primari	34
3.2.2. La indústria i l'energia	35
3.2.3. La construcció	35
3.2.4. Els serveis	36
3.3. La política monetària i la inflació	37

3.4. El sector públic	39
3.5. La recerca, el desenvolupament i la innovació	42
4. LES BALEARS: ANÀLISI REGIONAL I PER ILLES	45
4.1. Introducció	45
4.2. L'economia a les Balears	48
4.2.1. L'evolució dels sectors econòmics	50
4.2.2. L'evolució econòmica per illes	54
4.2.3. L'evolució del consum i de la inversió	55
4.2.4. El sector exterior	56
4.3. Anàlisi regional per CA	64
4.3.1. El sector primari	64
4.3.2. La indústria	65
4.3.3. La construcció	65
4.3.4. Els serveis	66
4.3.5. El creixement diferencial sectorial	66
4.4. Els preus, la renda, el consum, l'estalvi, l'excedent, la inversió i la capacitat de finançament	69
4.4.1 Els preus	69
4.4.2. L'evolució de la renda familiar bruta disponible	71
4.4.3. El consum, l'estalvi i la inversió	71
4.4.4. El comportament dels excedents i la inversió privada	72
4.4.5. El comportament de la inversió pública i el finançament regional	75
5. EL SECTOR PRIMARI	81
5.1. Introducció	81
5.2. Els recursos humans en el sector primari	84
5.3. El subsector agrari	86
5.3.1. Trets generals	86
5.3.2. L'agricultura	91
5.3.3. La ramaderia	93
5.4. El subsector forestal	99
5.5. El subsector pesquer	100
6. SECTOR INDUSTRIAL	105
6.1. Introducció	105
6.2. L'evolució de les empreses industrials	108

6.3. L'evolució de l'ocupació	109
6.4. L'evolució de les branques industrials	111
6.4.1. L'energia	111
6.4.2. Les indústries relacionades amb el sector de la construcció ...	114
6.4.3. El comerç exterior i la indústria exportadora	114
6.4.4. Les indústries relacionades amb la demanda interior de consum	115
6.5. El grau d'utilització de la capacitat productiva i la inversió	116
7. CONSTRUCCIÓ	121
7.1. Introducció	121
7.2. Els factors de producció	122
7.2.1. Els materials de construcció	122
7.2.2. L'ocupació	125
7.2.3. Els costos dels factors	125
7.3. La producció	126
7.3.1. La inversió pública	126
7.3.2. La inversió privada	127
8. TURISME	133
8.1. Introducció metodològica	133
8.2. La demanda turística a les Balears i a cada illa	135
8.2.1. Les arribades de turistes per illes i per vies d'entrada	135
8.2.2. Les arribades de turistes per illes segons la nacionalitat	137
8.2.3. L'estacionalitat dels fluxos d'entrada de turistes	143
8.2.4. El <i>hub</i> de l'aeroport de Palma i el trànsit aeri de baix cost ...	147
8.2.5. El nivell de satisfacció del turista arribat a les Balears	149
8.3. L'oferta turística a les Balears i la seva diversificació	150
8.3.1. La capacitat de l'oferta d'allotjament	150
8.3.2. Les estades turístiques i el nivell d'ocupació hotelera	153
8.4. Els ingressos turístics de les Balears	156
8.5. L'ocupació laboral en el sector turístic	160
8.6. Consideracions finals	160
9. COMERÇ	163
9.1. Introducció	163
9.2. L'estructura empresarial del sector comercial	164
9.3. Els centres comercials	169

9.4. Els agregats principals del sector comercial	170
9.4.1. Aspectes metodològics	170
9.4.2. Trets principals del sector del comerç a les Illes Balears i a l'Estat espanyol	170
9.4.3. Anàlisi del sector del comerç a les Illes Balears	172
9.5. L'evolució conjuntural del comerç al detall	177
10. TRANSPORTS I COMUNICACIONS	183
10.1. Introducció	183
10.2. Els transports	188
10.2.1. El transport de viatgers	190
10.2.2. El transport de mercaderies	193
10.2.3. Les agències de viatges	195
10.2.4. Altres activitats annexes al transport	197
10.2.5. Anàlisi comparativa de les branques de transport	198
10.3. Les comunicacions	201
10.4. Anàlisi de la conjuntura de l'any 2004	205
10.4.1. El transport marítim	205
10.4.2. El transport aeri	209
10.4.3. El transport terrestre	213
10.4.4. Les activitats postals	214
10.4.5. Les telecomunicacions	214
11. INSTITUCIONS FINANCERES	215
11.1. Introducció	215
11.2. Les entitats bancàries	216
11.2.1. La dimensió de la xarxa d'oficines	216
11.2.2. El servei bancari	219
11.2.3. El crèdit dels bancs, de les caixes d'estalvis i de les cooperatives de crèdit a les Balears	220
11.2.4. Els dipòsits en els bancs, en les caixes d'estalvis i en les cooperatives de crèdit a les Balears	228
11.2.5. El flux financer de les Balears	229
11.2.6. La productivitat de les entitats bancàries	230
11.3. La societat de garantia recíproca ISBA	231
11.4. La borsa	233

12. ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I FINANÇAMENT	237
12.1. Introducció	237
12.2. La comunitat autònoma	238
12.2.1. Introducció	238
12.2.2. L'àmbit del pressupost	238
12.2.3. El pressupost de l'Administració general	238
12.2.4. El deute acumulat	246
12.3. Els consells insulars	246
12.4. Els ajuntaments	252
12.5. L'Administració de l'Estat	255
Col·laboració: L'aplicació del nou sistema de finançament a les Illes Balears i el seu impacte en les finances públiques de la comunitat autònoma. José Antonio Roselló Rausell	257
13. MEDI AMBIENT	267
13.1. El territori	267
13.2. Els altres recursos naturals	272
13.2.1. L'aigua	272
13.2.2. L'energia	273
13.3. Els residus	274
13.3.1. Els residus sòlids	274
13.3.2. Les aigües residuals	277
13.4. El litoral	277
13.5. El patrimoni natural	277
13.5.1. La vegetació	277
13.5.2. La fauna	281
13.5.3. Els espais naturals protegits	283
13.5.4. La llei per a la conservació dels espais de rellevància ambiental	283
13.5.5. Natura 2000	285
13.6. Altres àmbits	288
13.6.1. La qualitat de l'aire	288
13.6.2. L'educació ambiental	288
13.6.3. L'agenda local 21	289

14. SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ	291
14.1. Introducció	291
14.2. Anàlisi del sistema d'innovació de les Illes Balears	292
14.2.1. La recerca i el desenvolupament tecnològics	292
14.2.2. La innovació	293
14.3. Els resultats de la política d'R+D+I	297
14.3.1. Les actuacions del I Pla D'R+D	298
14.3.2. Les actuacions del I Pla d'innovació	301
14.4. El I Pla de ciència, tecnologia i innovació de les Illes Balears 2005-2008	306
 CAPÍTOL II. MERCAT DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL	 309
1. MERCAT DE TREBALL	311
1.1. Panorama general de l'ocupació	311
1.1.1. Anàlisi de les dades d'afiliació a la Seguretat Social	311
1.1.2. Anàlisi de l'enquesta de població activa	320
1.1.3. Anàlisi comparada de les taxes d'activitat, d'ocupació i d'atur de les balears i d'altres comunitats autònomes	323
1.1.4. L'índex de qualitat del treball (iqt)	328
1.1.5. Indicadors d'avaluació per a l'estratègia europea d'ocupació (EEO)	334
1.2. Anàlisi de l'ocupació	334
1.2.1. L'ocupació per situacions laborals	334
1.2.2. La temporalitat	336
1.2.3. Els ocupats i els assalariats per tipus de jornada, per sexe i per sector econòmic	339
1.2.4. L'atur, les demandes d'ocupació i les col·locacions	342
1.2.5. La contractació	343
1.2.6. L'extinció i els acomiadaments	347
1.2.7. Les accions formatives i l'ocupació	348
1.3. La negociació col·lectiva	350
1.3.1. Anàlisi comparada de les balears en relació amb Espanya	350
1.3.2. La negociació col·lectiva a les Illes Balears	350
1.4. L'evolució de l'activitat del TAMIB	358

1.5. La seguretat i la salut laboral	361
1.5.1. Introducció	361
1.5.2. El marc normatiu de la prevenció de riscos laborals	361
1.5.3. L'activitat administrativa pública en la prevenció de riscos laborals	362
1.5.4. L'activitat privada en la prevenció de riscos laborals	368
1.5.5. La negociació col·lectiva i la prevenció de riscos laborals	374
1.5.6. La sinistralitat laboral	375
2. SEGURETAT SOCIAL	381
2.1. Introducció	381
2.2. La recaptació de la Seguretat Social	381
2.3. Les despeses de la Seguretat Social	383
2.3.1. Anàlisi comparativa de les pensions contributives per comunitats autònomes, per províncies i per municipis de les Balears	384
2.3.2. Anàlisi de les pensions contributives segons els diferents règims	391
2.3.3. Anàlisi dels subsidis	392
2.4. La protecció per atur	400
CAPÍTOL III. QUALITAT DE VIDA I PROTECCIÓ SOCIAL	403
1. BENESTAR ECONÒMIC I DISTRIBUCIÓ DE LA RENDA	405
1.1. Introducció	405
1.2. El nivell de consum privat	407
1.3. Distribució de la renda	409
1.4. La pobresa relativa a les Illes Balears	413
1.5. Consideracions finals	416
2. DEMOGRAFIA I LLAR	417
2.1. La dinàmica actual de la població	417
2.2. Els components de la dinàmica demogràfica	418
2.2.1. La natalitat i la fecunditat	418
2.2.2. La nupcialitat	426
2.2.3. La mortalitat	429
2.2.4. Les migracions	431

2.3. Les característiques de la llar	436
2.3.1. Les llars sense família i sense nucli	436
2.3.2. Les llars monoparentals i les famílies reconstituïdes	437
2.3.3. Les parelles de fet i les parelles homosexuals	440
2.3.4. La convivència de diferents generacions	442
3. SALUT I SERVEIS SANITARIS	443
3.1. Panorama de la salut	443
3.1.1. La mortalitat	443
3.1.2. La morbiditat	444
3.1.3. Els accidents	445
3.1.4. La sida	448
3.1.5. Les interrupcions voluntàries de l'embaràs	448
3.1.6. Les malalties de declaració obligatoria	448
3.2. Els serveis sanitaris	449
3.2.1. La legislació, la normativa i les noves polítiques de salut	449
3.2.2. El finançament de la salut	449
3.2.3. L'assegurança sanitària	450
3.2.4. Els recursos assistencials	452
3.2.5. L'activitat assistencial	457
4. EDUCACIÓ	467
4.1. El sistema escolar de les Illes Balears	467
4.1.1. La situació educativa a les Illes Balears: característiques	467
4.1.2. L'escolarització de l'alumnat estranger	477
4.1.3. El treball legislatiu de la comunitat autònoma de les Illes Balears	483
4.2. El sistema universitari de les Illes Balears	484
4.2.1. Introducció	484
4.2.2. La situació universitària a les Illes Balears: característiques	487
5. CULTURA	499
5.1. Els pressuposts	499
5.2. Les arts plàstiques	499
5.2.1. La programació institucional, les fundacions i els museus	500
5.2.2. La programació comercial	502
5.3. La música	502
5.3.1. Els festivals	502
5.3.2. «Un hivern a mallorca»	503

5.3.3. La Fundació «La Caixa»	503
5.3.4. La Fundació «Sa Nostra»	503
5.3.5. Les discogràfiques	503
5.3.6. La fira del disc	504
5.4. L'edició	504
5.5. El teatre	505
5.5.1. L'activitat als teatres i als auditoris	505
5.5.2. La projecció exterior	506
5.6. El cinema	506
5.6.1. Els festivals de cinema	506
5.6.2. El cinema comercial	507
5.6.3. El cinema promocionat per les fundacions	507
5.7. Els mitjans de comunicació	508
5.7.1. Els mitjans de comunicació escrits	508
5.7.2. La ràdio	509
5.7.3. La televisió	510
5.8. Les biblioteques	510
6. HABITATGE	513
6.1. Introducció	513
6.2. Panorama general: l'habitatge a Espanya i per comunitats autònomes	514
6.3. Les polítiques públiques d'habitatge	519
6.4. L'evolució de l'habitatge a les Illes Balears	520
7. JUSTÍCIA I ARBITRATGE	529
7.1. Introducció	529
7.2. Els jutjats i els tribunals	530
7.2.1. El Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears	530
7.2.2. L'Audiència Provincial	530
7.2.3. El Tribunal del Jurat	531
7.2.4. El Partit Judicial de Palma	531
7.2.5. El Partit Judicial d'Inca	534
7.2.6. El Partit Judicial de Manacor	534
7.2.7. El Partit Judicial d'Eivissa	534
7.2.8. El Partit Judicial de Maó	534
7.2.9. El Partit Judicial de Ciutadella	535

7.3. La Fiscalia	535
7.3.1. L'àmbit penal	535
7.3.2. Els judicis ràpids	537
7.3.3. La vigilància penitenciària	537
7.3.4. La jurisdicció de menors	537
7.3.5. La comissió d'assistència jurídica gratuïta	538
7.3.6. L'activitat de la fiscalia	538
7.4. L'arbitratge	539
7.4.1. La Direcció General de Consum	539
7.4.2. La Direcció General de Transports	540
7.4.3. La Cambra de Comerç	540
8. ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA	541
8.1. Els productors de mercat	541
8.1.1. Les cooperatives	541
8.1.2. Les societats laborals	544
8.1.3. Les confraries de pescadors	548
8.1.4. L'ocupació registrada	549
8.2. Les institucions financeres socials	549
8.2.1. L'estalvi ètic	549
8.2.2. El Mont de Pietat de les Balears	551
8.2.3. La Caixa Rural	552
8.2.4. L'obra social de les caixes d'estalvi	553
8.3. Els asseguradors de l'economia social	554
8.4. Les iniciatives de responsabilitat social de les empreses	555
8.5. L'economia solidària	555
8.5.1. Les iniciatives de Comerç Just	555
8.5.2. Les iniciatives mediambientals i d'inserció sociolaboral	556
8.5.3. Les iniciatives laborals d'integració de persones amb discapacitat	558
8.5.4. La xarxa de recuperadors d'economia solidària (AERESS)	559
8.5.5. La xarxa d'economia alternativa i solidària (REAS)	559
8.5.6. Els fons de cooperació	559
9. NECESSITATS I SERVEIS SOCIALS. LES ORGANITZACIONS ASSOCIATIVES	561
9.1. Introducció	561
9.2. Els serveis i les necessitats socials l'any 2004 a les balears	562
9.2.1. L'estructuració de l'oferta del sistema amb relació a les necessitats	562

9.2.2. La infància i la família	568
9.2.3. La gent gran	580
9.2.4. Les persones discapacitades	582
9.2.5. L'Institut de Serveis Socials i Esportius de Mallorca (ISSEM)	591
9.2.6. Les drogues	593
9.2.7. La immigració	600
9.3. Les organitzacions associatives	603
9.3.1. L'evolució de les associacions registrades	604
9.3.2. L'exclusió social i la participació	605
9.3.3. Les associacions juvenils	605